

Леся ЧЕРВОНА

ПРЕЗЕНТАЦІЯ ЖУРНАЛУ «ФІЛОСОФІЯ ОСВІТИ»*

Який день можна вважати днем народження журналу? Чи то день домовленості про його видавництво трьох співзасновників, коли кожен відчув радісне передчуття великої та цікавої справи, що має тепер здійснювати спільно з товаришами? А може, день здачі першого рукопису до видавництва, коли неспокій «як воно вийде у друці?» змінюється почуттям покори незалежним від нас обставинам та заспокійливим втомленим почуттям виконаного обов'язку? А може, цим днем є той найщасливіший, коли нетерпляче розриваєш тільки що привезені з типографії пакунки та дістаєш той перший, самий красивий примірник, що так гарно пахне типографською фарбою, а на дотик такий приємно матеріальний, що нарешті починаєш вірити в можливість його достойного самостійного життя? Але ж то тільки можливості та передумови. Бо справжнє життя наукового часопису починається лише тоді, коли він, представлений широкій науковій спільноті, у своєму існуванні набуває сенсу креативного центру інтелектуальних можливостей із власним евристичним простором вільної думки та об'єднувальним потенціалом комунікативності.

Саме така подія відбулася 24 лютого 2006 року в Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова, коли науковому зібранню був презентований новий науковий часопис «Філософія освіти». У круглому залі університету, крім співзасновників і членів редколегії, зібралася велика група науковців.

Розпочав презентацію головний редактор новонародженого журналу, доктор філософських наук, академік АПН України, ректор Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова Андрущенко В. П. Від Інституту вищої освіти АПН України виступив директор, доктор історичних наук, професор Ткаченко В. М., а від Української академії політичних наук слова привітання сказав Президент академії, член-кореспондент НАН України Михальченко М. І.

Про концептуальні задуми стосовно проекту розвитку журналу та його рубрикацію розповіла заступник головного редактора, провідний науковий співробітник Інституту вищої освіти Горбунова Л. С. Оскільки освіта повинна стати предметом міждисциплінарних і трансдисциплінарних досліджень з боку філософських і соціогуманітарних дисциплін, в журналі започатковано такі рубрики:

«Фундаментальні проблеми філософії освіти», в якій, крім визначань фундаментальності тим чи іншим автором, мова буде йти про предметне самовизначення філософії освіти в царині філософії та гуманітаристики;

*Див. 2-у сторінку обкладинки

«Соціокультурний вимір філософії освіти» та «Освіта в контекстах глобалізації» (керівники: член-кореспондент НАН України Михальченко М. І. та доктор філософських наук, професор Предборська І. М.), в яких буде задіяна проблематика розвитку освіти в умовах трансформації суспільства як суспільства ризиків та переходу до інформаційної цивілізації.

Рубрику «Освіта і релігія», проблемні питання якої стали особливо актуальними в останній час, буде очолювати доктор філософських наук, головний науковий співробітник Інституту філософії Филипович Л. О.

Окремими рубриками з проблем етики та історії філософії освіти погодилися керувати представники Інституту філософії НАН України, доктори філософських наук, завідувачі відділів Ермоленко А. М. та Лях В. В.

Рубрика «Наука і освіта», яку буде очолювати доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії та методології науки Київського національного університету імені Тараса Шевченка Добронравова І. С., буде фокусувати погляди на розвиток взаємовідносин цих сфер культури у постнекласичній перспективі.

Рубрика «Сучасні методології освіти», керівником якої є Кізіма В. В., доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри Центру гуманітарної освіти НАН України, допоможе представити читачам плюралістичний простір сучасних методологій в їх можливих контроверзах та комплементарностях.

«Філософсько-педагогічна антропологія» (керівник: доктор філософських наук, професор Култаєва М. Д.) акумулюватиме складну сукупність антропологічних проблем сучасності в їх освітянському заломленні.

Рубрика «Соціологія освіти» залучить до філософсько-освітянської спільноти ще й соціологів, що тільки надасть наукової ваги видавничому проекту. Дану рубрику очолюватиме Яковенко Ю. І., доктор соціологічних наук, професор, завідувач кафедри галузевої соціології Київського національного університету.

Рубрика «Освітньо-виховні системи в мультикультурному просторі» дасть можливість співпрацювати також і з педагогами, які запропонували на рівні теорії та методології педагогічної науки розглядати проблеми генези та розвитку різних освітніх систем в полікультурному суспільстві. Цю рубрику погодились очолювати доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри освітніх систем Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова Дем'яненко Н. М.

Рубрика «Аспірантські студії» дасть змогу публікуватися молодим науковцям, тим, хто робить лише перші кроки в науці, але результати їх наукових досліджень можуть бути цікавими широкому колу науковців.

Рубрика «Презентація філософсько-освітніх видань» буде інформувати нашу наукову спільноту про нові видання в Україні з відповідної проблематики, а рубрика «Наукове життя» висвітлюватиме процес комунікації у філософсько-освітянській спільноті, що тільки формується, через інформацію про конференції, семінари, круглі столи тощо.

Таким чином, журнал «Філософія освіти» відкриває простір компетентного дискурсу навколо актуальних проблем освіти і виховання, що рефлексивно

осмислюються на міждисциплінарному рівні і, таким чином, можуть мати більш дієве практичне значення для нашої культури в цілому. У своєму прагненні зібрати нову наукову спільноту журнал не може обійтися без широких зв'язків із навчальними й академічними закладами, які представлені вже у першому номері, наприклад, кафедрами філософії та історії філософії Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Інститутом філософії та Інститутом соціології НАН України, а також вищими навчальними закладами міст Харкова, Чернігова, Полтави, Хмельницького, Вінниці, Сум, Львова тощо.

Завершуючи презентацію концепції та рубрик, Горбунова Л. С. від імені редколегії висловила побажання, щоб на сторінках нашого журналу ми спілкувалися не тільки на рівні якихось спекулятивних метатеорій, рефлексуючи над процесами та від них абстрагуючись, а щоб могли залучити ці живі, конкретні процеси та практичні досвіди до змісту наших дискусій. Саме для цього, насамперед, передбачено рубрики «Дидактичні інновації: проекти і досвід», «Освітні стратегії і практики».

Крім презентованих Людмилою Горбуновою, були пропозиції щодо можливих рубрик і від присутніх науковців.

Яшук Т. І., доктор філософських наук, професор, звернула увагу присутніх на доцільність трибуни, яка б давала можливість подивитись на саму концепцію викладання соціально-гуманітарних дисциплін, на їх місце в учбовому процесі, на їх наповнення, на те, який матеріал там має бути присутній, та запропонувала рубрику «Трибуна викладача соціально-гуманітарного циклу», в якій можна було б розглядати зазначені проблеми.

Певний підсумок в дискусії щодо рубрик журналу зробив Кізіма В. В., який побажав, щоб форма журналу не була жорсткою, і якщо буде з'являтися якась нова ідея, то з'являлась би і якась нова рубрика, тобто щоб структура журналу мала гнучкий, мобільний характер.

Серед оцінок можливостей та перспектив журналу мали місце цікаві ідеї і враження. Так, наприклад, Пазенок В. С., член-кореспондент НАН України, підкреслив непересічність започаткованого часопису, що своїм проблемно-інноваційним характером пробуджує думки читача у нових векторах і тим самим визначає своє місце і своє власне обличчя в колі інших філософських журналів.

Яшук Т. І. висловила ряд побажань щодо майбутніх перспектив часопису, серед яких — створення власного веб-сайту, що дало б змогу, з одного боку, розширити коло читачів журналу, а з іншого, відкрило б зворотній зв'язок між авторами і читачами, надаючи змогу обмінюватися думками.

Яковенко Ю. І. наголосив на важливості зберігання «чистоти жанру» започаткованого видання в умовах міждисциплінарності досліджень.

Добронравова І. С. підкреслила важливість укладання філософії освіти і звернула увагу на те, що ми маємо ситуацію самоорганізації в науці, самоорганізації в освіті, самоорганізації людини, яка все своє життя цю освіту отримує.

Завершив презентацію Андрущенко В. П., наголосивши на стрімкому розвитку у останній час в Україні такого наукового напрямку, як філософія

освіти. Це підтверджується, по-перше, відкриттям у ряді закладів, зокрема в НПУ ім. М. П. Драгоманова, Центральному інституті післядипломної педагогічної освіти тощо, кафедр з філософії освіти. По-друге, відкриттям ВАК України спеціальності «філософія освіти» та створенням першої спеціалізованої вченої ради із захисту докторських і кандидатських дисертацій за цією спеціальністю в Інституті вищої освіти АПН України. Започаткування наукового часопису «Філософія освіти» — необхідний, логічний крок в подальшому розвитку та інституціоналізації даного наукового напрямку в Україні, що, безумовно, створить нові можливості не тільки для теоретичного осмислення освітньо-виховних реалій, але й для ефективного практичного досвіду в цій сфері.